

Roczniki Administracji i Prawa nr XIX(1), s. 295-310

Artykuł przeglądowy
Review article

Data wpływu/Received: **10.02.2019**

Data recenzji/Accepted: **11.05.2019**

Data publikacji/Published: **30.06.2019**

Źródła finansowania publikacji: **środki własne Autora**

DOI: **10.5604/01.3001.0013.3602**

Authors' Contribution:

(A) **Study Design (projekt badania)**

(B) **Data Collection (zbieranie danych)**

(C) Statistical Analysis (analiza statystyczna)

(D) **Data Interpretation (interpretacja danych)**

(E) Manuscript Preparation (redagowanie opracowania)

(F) Literature Search (badania literaturowe)

Weronika Kupny*

Nr ORCID: **0000-0001-6366-0733**

ROLA INSPEKTORA OCHRONY DANYCH W STRUKTURZE ORGANIZACJI

WSTĘP

Wejście w życie przepisów ogólnego rozporządzenia o ochronie danych¹ (RODO) przyniosło wiele usprawnień w zakresie nadzorowania danymi osobowymi, m.in. wprowadzono nową funkcję. Ta funkcja to inspektor danych osobowych, często w skrócie oznaczana IOD (ang. *Data Protection Officer* – DPO) oraz wskazało przypadki, kiedy

* mgr; doktorantka w Katedrze Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz.U. UE L 119, s. 1.

powołanie inspektora jest obowiązkowe. Do pewnego stopnia inspektor jest odpowiednikiem administratora bezpieczeństwa informacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że w nowym systemie prawnym pozycja IOD znacznie wzrosła, co najwyraźniej przejawia się w rozszerzonych uprawnieniach i obowiązkach inspektora czy kwalifikacjach do pełnienia funkcji w porównaniu do ABI. Funkcja inspektora w organizacji skupia się przede wszystkim na doradzaniu i opiniowaniu, jednak z uwagi na wyjątkową rolę ma ona istotny wpływ na cały proces przetwarzania informacji². Na wstępie ogólnego rozporządzenia wskazano doniosłą rolę inspektora. W motywie 97 preambuły RODO określono, że w monitorowaniu wewnętrznego przestrzegania przepisów rozporządzenia administrator danych i podmiot przetwarzający powinni być wspomagani przez osobę dysponującą fachową wiedzą z zakresu zagadnień prawa i technologii w dziedzinie ochrony danych³. Wprawdzie RODO nie nakłada obowiązku powołania inspektora wobec wszystkich podmiotów, to niejednokrotnie korzystne dla podmiotów może być wyznaczenie takiej osoby. Do takiego postępowania zachęca również Grupa Robocza Art. 29. Jej zdaniem inspektorzy ochrony danych są warunkiem rozliczalności, a ich powołanie może ułatwić przestrzeganie przepisów jak również przyczynić się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa⁴. Oprócz zapewnienia przestrzegania przepisów poprzez wprowadzenie mechanizmów rozliczenia, IOD odgrywają rolę pośredników pomiędzy zainteresowanymi stronami. Oznacza to, że inspektor powinien posiadać pełen zakres środków o charakterze organizacyjnym, technicznym, technologicznym i finansowym, pozwalające na realizację jego funkcji⁵.

Podmioty, które są zobligowane przez ustawę albo podjęły decyzję o dobrowolnym powołaniu IOD, mają do wyboru szerokie spektrum możliwości pomocy specjalistów w tym zakresie. Powołanie eksperta w tej dziedzinie znacząco podnosi poziom bezpieczeństwa w organizacjach. RODO nie narzuca również ograniczeń odnośnie do formy zatrudnienia inspektora. Jednak czy specjalista powinien pochodzić koniecznie z personelu administratora danych (podmiotu przetwarzającego)? W tym artykule autorka podejmuje próbę udzielenia odpowiedzi na pytanie, jaka jest rola inspektora i gdzie on powinien być umiejscowiony w strukturze organizacyjnej danego podmiotu. Naturalnie rodzi się pytanie, jak w takim kontekście kształtować się będzie odpowiedzialność inspektora. W ostatniej części autorka podejmuje próbę określenia odpowiedzialności IOD.

² P. Kowalik, *Powołanie inspektora ochrony danych – schemat postępowania*, IAP 2018 nr 2, s. 29-31.

³ G. Wanio, S. Tyniec, *Pozycja i odpowiedzialność Inspektora Ochrony Danych w kontekście stosunku prawnego łączącego go z administratorem danych osobowych lub podmiotem przetwarzającym*, [w:] M. Kołodziej (red.), *VADEMECUM ABI. Część II – Przygotowanie do roli Inspektora Ochrony Danych*, Warszawa 2017, s. 13.

⁴ Grupa Robocza Art. 29 ds. Ochrony Danych, *Wytyczne dotyczące inspektorów ochrony danych (DPO) przyjęte w dniu 13 grudnia 2016 r. Ostatnio zmienione i przyjęte w dniu 5 kwietnia 2017 r.*, WP 243 rew. 01, s. 5, https://www.giodo.gov.pl/1520282/id_art/9740/j/pl [dostęp: 23.01.2019].

⁵ G. Sibiga, K. Syska, *Działania organizacyjne i informacyjnej związane z wyznaczeniem funkcji inspektora ochrony danych*, „Monitor Prawniczy” 2017, nr 20 (suplement), s. 26-27.

STATUS INSPEKTORA OCHRONY DANYCH W STRUKTURZE ORGANIZACYJNEJ

Jedną z kluczowych zmian wobec polskiego porządku prawnego była likwidacja funkcji administratora bezpieczeństwa informacji⁶. W jego miejsce ogólne rozporządzenie wprowadziło instytucję inspektora ochrony danych. Nie wprowadziło ono jednak jego definicji. Polski prawodawca również nie wprowadził tego pojęcia do ustawy o ochronie danych osobowych⁷. Analizując przepisy RODO, przyjąć należy, że inspektor jest osobą działającą z polecenia administratora (podmiotu przetwarzającego), odpowiedzialną za podejmowanie działań na rzecz zgodnego z przepisami przetwarzania danych osobowych⁸. Poza tym jego rola polega także na przygotowywaniu procedur bezpieczeństwa oraz na bieżącym monitorowaniu ich wykonywania. Wymienione w art. 39 RODO zadania łączą zarówno działania o charakterze kontrolnym, jak i proaktywnym, polegającym na zwiększaniu zakresu ochrony danych w strukturze organizacyjnej⁹. Katalog najważniejszych zadań można podzielić na:

a) zadania o charakterze wewnętrznym – skierowane do wewnątrz struktury organizacyjnej administratora danych (podmiotu przetwarzającego) i skupiających się głównie na czynnościach o charakterze nadzorczo-doradczym oraz pracowników uczestniczących w przetwarzaniu danych osobowych. Do zadań inspektora należy: informowanie i doradzanie ww. podmiotom o obowiązkach wynikających z ogólnego rozporządzenia i innych przepisów unijnych i państw członkowskich o ochronie danych, monitorowanie polityki bezpieczeństwa i kontrolowanie jej przestrzegania, prowadzenie szkoleń dla osób, które w swej codziennej pracy mają styczność z danymi osobowymi¹⁰;

b) zadania o charakterze zewnętrznym – skierowane na zewnątrz, związane ze współpracą z organem nadzorczym, pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla niego w związku z przetwarzaniem danych¹¹, oraz dla osób, których dane są przetwarzane¹². Jako przykładowe zadania można wskazać prowadzenie konsultacji z organem nadzorczym, udzielenie na żądanie zaleceń co do oceny skutków dla ochrony danych oraz monitorowanie jej wykonania.

Przepis ten nie określa jednak zamkniętego katalogu zadań inspektora. W innych wersjach językowych ogólnego rozporządzenia wskazuje się, że zadania określone w art. 39 stanowią przykładowe wyliczenie działań, które zobowiązany jest

⁶ T. Osiej, *Nowe podejście do administratorów bezpieczeństwa informacji wynikające z RODO*, IAP 2018, nr 1, s. 27-28.

⁷ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r., Dz.U. 2018, poz. 1000.

⁸ M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 418-424.

⁹ Ibidem, s. 426.

¹⁰ P. Litwiński (red.), *Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływie takich danych. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 590.

¹¹ M. Chodorowski, *Nowe prawa i obowiązki administratorów bezpieczeństwa informacji (inspektorów ochrony danych) w świetle najnowszych opinii wydanych przez Grupę Roboczą Art. 29*, [w:] M. Kawecki, T. Osiej (red.), *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2017, s. 154.

¹² M. Młotkiewicz, *IOD jako punkt kontaktowy*, ABI EXPERT nr 02/2018, s. 20-21.

podejmować inspektor. Zarówno w wersji angielskiej¹³, jak i w wersji francuskiej¹⁴ użyto sformułowania „co najmniej” (ang. *at least*, franc. *au moins*), a w wersji niemieckiej¹⁵ użyto wyrazu „przynajmniej” (*zumindest*). Prawodawca unijny umożliwił łączenie wykonywania czynności inspektora z innymi obowiązkami, podkreślając jednak, by dodatkowe czynności nie prowadziły do konfliktu interesów.

Tym samym specjalista na stanowisku inspektora powinien posiadać bardzo wysokie kompetencje, które umożliwiają skuteczne wykonywane zadań przewidzianych w rozporządzeniu i zdolność do pracy z różnymi działami przetwarzającymi dane osobowe. Przekazanie zagadnień związanych z ochroną danych bez odpowiednich kompetencji może wiązać się z wieloma zagrożeniami. Osoba bez świadomości i doświadczenia może w niewystarczający sposób ocenić zagrożenia związane z konkretnymi sytuacjami. Osoba, która chce skutecznie wykonywać zadania inspektora, powinna posiadać znajomość przepisów prawnych zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym oraz technologicznych niezbędnych do ochrony danych osobowych¹⁶.

Nowe przepisy istotnie wzmacniają rolę i pozycję IOD. Jednym z najważniejszych przejawów tego wzmocnienia jest fakt, że wyznaczenie inspektora ochrony danych, stało się w wielu przypadkach obowiązkiem. Ogólne rozporządzenie jasno wskazuje grupę podmiotów, które zobowiązane są powołać eksperta, aby przetwarzać dane osobowe zgodnie z prawem¹⁷. Określona w art. 37 RODO grupa podmiotów to zamknięty i w praktyce dość wąski katalog¹⁸. Obowiązek wyznaczenia inspektora spoczywa na administratorze danych i podmiocie przetwarzającym, jeśli:

a) przetwarzania dokonuje organ lub podmiot publiczny, z wyjątkiem sądów w zakresie sprawowania przez nie wymiaru sprawiedliwości. Oznacza to, że musi zostać powołany przez szkoły i urzędy, a w przypadku sądów w zakresie przetwarzania danych personelu;

b) ich główna działalność polega na operacjach przetwarzania, które ze względu na swój charakter, zakres lub cele wymagają regularnego i systematycznego monitorowania osób, których dane dotyczą, na dużą skalę. W tym zakresie mieści się działalność wszelkiej kategorii spółek technologicznych dostarczających wartość dzięki analizie danych osobowych. Mowa tu o wszelkiego rodzaju mediach społecznościowych, platformach zakupowych czy programach partnerskich¹⁹;

¹³ Official Journal of the European Union L 119/1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=FR> [dostęp: 22.01.2019].

¹⁴ Journal officiel de l'Union européenne, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=FR> [dostęp: 22.01.2019].

¹⁵ Amtsblatt der Europäischen Union L 199/1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DE/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=FR> [dostęp: 22.01.2019].

¹⁶ M. Zadrozny, *Inspektor ochrony danych (IOD) jako następca ABI*, [w:] A. Dmochowska, M. Zadrozny, *Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian*, Warszawa 2016, s. 109.

¹⁷ P. Kowalik, *Powołanie inspektora ochrony danych – schemat postępowania*, IAP 2018, nr 2, s. 28-29.

¹⁸ K. Syska, *Administrator bezpieczeństwa informacji a inspektor ochrony danych – porównanie przesłanek powołania, statusu i zadań*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 20 (suplement), s. 76.

¹⁹ R. Szalkowski, *Data protection officer in the light of the provisions of the General Data Protection Regulation (GDPR)*, IUSNOVUM 2018, nr 4, s. 116-117.

c) ich główna działalność polega na przetwarzaniu na dużą skalę szczególnych kategorii danych osobowych takich jak pochodzenie etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne, przynależność do związków zawodowych, dane genetyczne, dane biometryczne w celu jednoznacznego zmodyfikowania osoby, czy dane dotyczące zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej danej osoby oraz danych osobowych dotyczących wyroków skazujących i naruszeń prawa. Oznacza to, że wszelkiego rodzaju portale matrymonialne czy randkowe bezwzględnie zobowiązane są powołać inspektora. Muszą to zrobić również spółki medyczne oraz świadczące usługi w zakresie ochrony zdrowia wykorzystujące dane medyczne²⁰.

Poza wymienionymi przypadkami powołanie inspektora w organizacji jest dobrowolne²¹. Grupa Robocza Art. 29 zaleca, aby podmioty, które przetwarzają dane osobowe na większą skalę, taką osobę powołały²². W tym przypadku można doświadczyć efektów specyficznej konstrukcji aktu prawnego, jakim jest RODO. To od podmiotu zależy, czy powoła taką osobę. Wobec faktu, że dane osobowe dotyczą niemal każdego aspektu działalności przedsiębiorstwa, przy uwzględnieniu ryzyka jakie wiąże się z ewentualnym incydentem skorelowanym z ochroną danych osobowych, powołanie specjalisty ds. ochrony danych może zapewnić możliwie największy poziom ochrony oraz uchronić podmiot przed nałożeniem kary administracyjnej²³.

Bliższa analiza instytucji inspektora wskazuje na to, że fundamentalną cechą charakteryzującą inspektora jest niezależność. Niezależność ma mu zapewnić prawidłowe wykonywanie zadań. Rola inspektora stała się bowiem dla administratorów danych i podmiotów przetwarzających niezwykle ważnym elementem fachowego wsparcia i zapewnienia zgodności przetwarzania danych osobowych z prawem. Niezależność ta sprowadza się do autonomii działania w zakresie zadań określonych w art. 39 RODO²⁴. W celu zapewnienia tej niezależności ogólne rozporządzenie o ochronie danych wprowadza kilka szczegółowych rozwiązań, które pozwalają na osiągnięcie ww. celu, a mianowicie wprowadzenie i wspieranie inspektora w wypełnianiu zadań, zapewnienie mu udziału we wszystkich zagadnieniach bezpośrednio związanych z przetwarzaniem danych osobowych²⁵. Z tego względu ustawodawca przewidział kilka sposobów pozyskania osób o właściwych kompetencjach do struktury organizacyjnej administratora.

²⁰ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 765-767.

²¹ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 411.

²² *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 6-7.

²³ K. Witkowska, *Data protection officer, czyli inspektor ochrony danych w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych*, [w:] E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *Polska i europejska reforma ochrony danych osobowych*, Warszawa 2016, s. 237-238.

²⁴ M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 418-426.

²⁵ M. Chodorowski, *Nowe prawa i obowiązki administratorów...*, s. 144.

WŁAŚCIWE UMIEJSCOWIENIE INSPEKTORA OCHRONY DANYCH W ORGANIZACJI ADMINISTRATORA

Gwarancją niezależności inspektora jest właściwe umiejscowienie w strukturze organizacyjnej administratora danych (podmiotu przetwarzającego)²⁶. Przede wszystkim trzeba powiedzieć, że przepis art. 38 ust. 3 *in fine* RODO wyraźnie wskazuje, jak to umiejscowienie powinno wyglądać. Otóż inspektor bezpośrednio podlega najwyższemu kierownictwu administratora danych²⁷ lub podmiotu przetwarzającego²⁸. Zatem mamy już samo rozstrzygnięcie w przepisie. Mimo że w przepisach RODO nie znajdziemy definicji najwyższego kierownictwa, to można przyjąć, iż jest to osoba lub grupa osób kierujących daną organizacją, wskazujących kluczowe cele oraz nadzorujących działania organizacji²⁹. W praktyce będzie to wyglądało w ten sposób, że jeśli mamy np. do czynienia ze spółką prawa handlowego, to jest oczywiste, że IOD będzie podlegać bezpośrednio albo prezesowi zarządu, albo osobie, która w zarządzie jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo informacji. Wynika to z tego, że prawodawca unijny chciał zapewnić bardzo dużą niezależność inspektora względem całej organizacji. Należy jednak pamiętać, że ochrona danych to odpowiedzialność całej organizacji, a nie tylko inspektora³⁰, co wynika z tego przepisu.

Już dawno temu Henry Ford stwierdził: „Jeśli jest coś, czego nie potrafimy zrobić wydajniej, taniej i lepiej niż konkurenci, nie ma sensu, żebyśmy to robili i powinniśmy zatrudnić do wykonania tej pracy kogoś, kto robi to lepiej niż my”. Prawodawca unijny pozostawił administratorowi danych (podmiotowi przetwarzającemu) swobodę w wyborze sposobu wyznaczenia inspektora³¹. Decydując się na eksperta, administrator danych posiada wybór w zakresie jego pozyskania poprzez zatrudnienie specjalisty stacjonarnego podporządkowane przepisom prawa pracy lub zatrudnienie konsultanta zewnętrznego. Ponadto analiza przepisów ogólnego rozporządzenia pozwala wyprowadzić wnioski, że administrator danych nie ma obowiązku wyznaczenia jednej osoby do pełnienia roli inspektora. Tym samym dopuszczalne jest zlecenie obowiązków inspektora grupie osób lub działowi działającym wewnątrz struktury (*insourcing*), bądź też zlecenie zadań związanych z ochroną danych firmie zewnętrznej (*outsourcing*). Każde z powyższych wymienionych rozwiązań posiada swoje mocne i słabe strony. Podjęcie decyzji w tym zakresie będzie wymagało sprecyzowania potrzeb podmiotu przetwarzającego dane, w szczególności uwzględnienia zasad polityki kadrowej, analizy kosztów zatrudnienia czy kwestii odpowiedzialności prawnej.

²⁶ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), RODO. *Ogólne rozporządzenie...*, s. 765-768.

²⁷ Zgodnie z art. 4 ust. 7 RODO „administrator danych” oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi określa cele, środki i sposób przetwarzania danych osobowych.

²⁸ Zgodnie z art. 4 ust. 8 RODO „podmiot przetwarzający” oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który przetwarza dane osobowe w imieniu administratora.

²⁹ P. Litwiński (red.), *Rozporządzenie UE...*, s. 575-577.

³⁰ P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie...*, s. 438-442.

³¹ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), RODO. *Ogólne rozporządzenie...*, s. 765-780.

Zatrudnienie wewnętrznego inspektora ochrony danych w oparciu o umowę o pracę na pełen etat pozwala mieć go przez cały czas „pod ręką”, co w razie zagadnień związanych z danymi osobowymi może mieć bardzo ważne znaczenie. Ze względu na stałą fizyczną obecność w zakładzie pracy specjalista będzie służył pomocą i kompetencjami w każdej chwili personelowi. Z drugiej strony stała fizyczna obecność w zakładzie pracy oznacza dla administratora, że inspektor będzie mógł brać czynny udział w spotkaniach dedykowanych ochronie danych osobowych czy opracowywaniu nowoczesnych rozwiązań. Czynny udział w konsultacjach będzie również pozwalał na bieżące korygowanie na każdym etapie pomysłów czy koncepcji³². Taka osoba jako inspektor wewnętrzny jest tak naprawdę bezpośrednio podległa również od strony organizacyjnej. Nie można go ukarać ani pociągnąć do odpowiedzialności za to, że wykonuje swoje zadania, z zastrzeżeniem że wykonuje je prawidłowo. W takim przypadku jest ta więź organizacyjna, bezpośrednia podległość, w wyniku czego można go lepiej kontrolować³³. Nadzór ze strony administratora danych jest o tyle istotny, gdyż ogólne rozporządzenie wprowadziło nową, dotąd nieznaną systemowi ochrony danych osobowych, instytucję kar umownych. Z uwagi na fakt, że przetwarzanie danych w sposób niezgodny z rozporządzeniem skutkować może nałożeniem kary na procesora w wysokości maksymalnie sięgającej 20.000.000 euro, wyznaczenie inspektora przez przedsiębiorców, którzy nie są do tego zobowiązani, wydaje się uzasadnione i racjonalne, choćby biorąc pod uwagę możliwość maksymalnego zminimalizowania ryzyka nałożenia przez organ nadzorczy kary finansowej³⁴. Barię w zatrudnieniu wewnętrznego konsultanta może być skomplikowany proces rekrutacyjny, a w przypadku wyboru osoby – wysokość wynagrodzenia. Na proces rekrutacyjny składa się nie tylko fakt wyselekcjonowania odpowiedniego kandydata spośród obszernej grupy, ale konieczna będzie również weryfikacja jego kompetencji o charakterze prawnym i technicznym³⁵. Duże zapotrzebowane na specjalistów o takiej wiedzy może wymagać odpowiedniego wynagrodzenia. Alternatywą dla powyższego rozwiązania jest wybranie eksperta spośród personelu administratora danych (podmiotu przetwarzającego), z zastrzeżeniem aby wykonywanie obowiązków inspektora nie prowadziło do konfliktu interesów³⁶. Oznacza to, że pracownik może wykonywać wszelkie inne dodatkowe zadania tak długo, jak długo nie wytworzy się konflikt interesów³⁷. Zaletą tego rozwiązania jest możliwość przekazania zadań osobie,

³² P. Kowalik, *Powołanie inspektora ochrony danych...*, s. 29-31.

³³ R. Szalkowski, *Data protection officer...*, s. 116-120. Podobnie M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie...*, s. 406.

³⁴ *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 16.

³⁵ P. Litwiński (red.), *Rozporządzenie UE...*, s. 580-581. Podobnie M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie...*, s. 408-414.

³⁶ M. Trajfaccki, *Funkcja IOD w świetle nowych przepisów o ochronie danych – wyzwanie czy ułatwienie dla przedsiębiorcy*, [w:] M. Kołodziej (red.), *VADEMECUM ABI. Część II – Przygotowanie do roli Inspektora Ochrony Danych*, Warszawa 2017, s. 39. Podobnie *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 17.

³⁷ P. Litwiński (red.), *Rozporządzenie UE...*, s. 589. Podobnie, *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 18, E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 805.

która doskonale zna strukturę organizacyjną podmiotu³⁸. Wadą takiego rozwiązania może okazać się niewystarczająca wiedza fachowa.

Ze względu na koszty i ryzyko, z jakim wiąże się zatrudnienie wewnętrznego inspektora „na stałe”, niektóre organizacje podejmują decyzję o zatrudnieniu zewnętrznego konsultanta. Zaletą takiego rozwiązania jest szansa, że taki inspektor będzie posiadał wystarczająco szeroki zakres kompetencji i wiedzy do zgodnego z prawem wykonywania zadań związanych z ochroną danych. Zewnętrzny inspektor ochrony danych pozwala także w inny sposób spojrzeć na problemy, z jakimi mierzy się określona organizacja. Wadą wyboru zewnętrznego konsultanta jest fakt jego mniejszej dostępności w strukturze organizacji, co równoznaczne jest z brakiem możliwości zwrócenia się do niego o szybką poradę. Również odpowiedzialność zewnętrznego konsultanta może wyglądać odmiennie aniżeli w przypadku konsultanta wewnętrznego. Co do zasady, zgodnie z normą wyrażoną w art. 353¹ Kodeksu cywilnego³⁹ strony mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania. W umowie o współpracę strony w sposób dowolny mogą uregulować kwestię odszkodowania czy kar umownych, które zostaną nałożone na inspektora w przypadku niedopełnienia obowiązków wynikających z umowy. W związku z bardzo szerokimi kwalifikacjami i wiedzą fachową, jakimi powinna się charakteryzować osoba wyznaczona na inspektora, często wyznaczenie jednej osoby może okazać się bardzo utrudnione. Z tego względu prawodawca unijny umożliwił podmiotom przetwarzającym dane zlecenie zadań zespołowi osób bądź całemu działowi składającemu się z grupy specjalistów, z zastrzeżeniem, że rolę inspektora prowadzi jedna osoba, która będzie nadzorowała pracę całego zespołu⁴⁰. Mocną stroną tego podejścia jest pozyskanie grupy osób wyróżniających się różnorodnym doświadczeniem i mogących dostarczyć znacznie większy zakres kompetencji niż jedna osoba. Słabszą stroną tego podejścia będzie kwestia finansowa. Zamiast zatrudnienia jednego specjalisty konieczne będzie zatrudnienie kilku osób.

Prawodawca unijny przewidział także możliwość przekazania obowiązków związanych z ochroną danych osobowych zewnętrznemu podmiotowi. W praktyce będzie to oznaczało zlecenie zadań inspektora zespołowi konsultantów na podstawie outsourcingu⁴¹. Przenoszenie procesów biznesowych na zewnątrz cieszy się w Polsce coraz większą popularnością. Zaufanie do zewnętrznych firm jest najbardziej widoczne w takich dziedzinach jak księgowość, podatki, prawo⁴². Outsourcing funkcji inspektora może być wykonywany w rzeczywistości przez jedną osobę lub grupę osób, z zastrzeżeniem (podobnie jak w rozwiązaniu powyższym), że rolę inspektora pełni wskazana w umowie o świadczenie usług osoba, która monitoruje zadania realizowane przez zespół. W ramach umowy outsourcingowej powinno się wskazać konkretną

³⁸ G. Wanio, S. Tyniec, *Pozycja i odpowiedzialność...*, s. 25-26.

³⁹ Dz.U. z 2018 r., poz. 1025.

⁴⁰ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 772-775. Podobnie *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 12.

⁴¹ M. Trajfaci, *Funkcja IOD w świetle...*, s. 38.

⁴² <https://www.polskieradio.pl/42/273/Artykul/2127107> [dostęp: 23.01.2019].

osobę, z imienia i nazwiska, która została wytypowana do pełnienia tej roli⁴³. Inny mi słowy, gdy rola inspektora jest wykonywana przez zewnętrzny podmiot, grupa osób pracujących dla tej osoby może efektywnie wykonywać zadania jako zespół⁴⁴. Jednakże dla zapewnienia dobrej organizacji pracy, przejrzystości prawnej i zapobieganiu konfliktów, Wytyczne dotyczące inspektorów danych osobowych Grupy Roboczej Art. 29 zalecają jasny podział obowiązków w ramach zewnętrznego zespołu IOD i wyznaczeniem osoby kontaktowej i odpowiedzialnej w relacjach z klientami⁴⁵. Zewnętrzna grupa składająca się z ekspertów (inżynierów i prawników) okazuje się najbardziej ekonomicznym sposobem wsparcia administratora danych czy podmiotu przetwarzającego. Wadą zatrudnienia zewnętrznej firmy jest kwestia finansowa, gdyż popyt na tego rodzaju rozwiązania na polskim rynku jest bardzo duży.

Ogólne rozporządzenie zawiera wymagania w dwóch perspektywach: prawnej i technicznej. Głównie jednak kładzie nacisk na posiadanie przez inspektora wiedzy w zakresie ochrony danych osobowych⁴⁶. O ile wymaganiom prawnym poświęcono większość zapisów rozporządzenia, o tyle wymagania techniczne nie są już tak dobrze sprecyzowane. Po pierwsze, RODO jest technologicznie neutralne, czyli nie wymaga określonych zabezpieczeń czy systemów bezpieczeństwa IT. Po drugie, w zakresie bezpieczeństwa danych osobowych przyjęte jest podejście oparte na zarządzaniu ryzykiem utraty prywatności. Można to więc podsumować, że sposób osiągnięcia celów, które wynikają z rozporządzenia, może być różny dla każdej organizacji, albo nawet mogą istnieć różne sposoby i osiągnięcia dla jednej organizacji. Jednocześnie pamiętajmy, że każda decyzja musi być poprzedzona pogłębioną analizą i poparta stosowną argumentacją. Z powyższego wynika, że specjalista ds. ochrony danych powinien posiadać wiedzę zarówno w obszarze prawnym, jak i technicznym⁴⁷. Oczywiście istnieje możliwość, aby był bardziej prawnikiem niż osobą techniczną, jeśli ma zapewnione odpowiednie wsparcie departamentu czy działu bezpieczeństwa. Może też być odwrotnie, czyli może być tak zwanym „bezpiecznikiem”, osobą techniczną, która ma wsparcie departamentu prawnego. Ponadto należy podkreślić i pamiętać o tym, że w dużych organizacjach budowane są całe zespoły ochrony danych osobowych i w takim przypadku inspektor oprócz kompetencji prawno-technicznych powinien posiadać typowe umiejętności menadżerskie, które pozwolą na efektywne zarządzanie zespołem. Administrator danych oraz podmiot przetwarzający mogą dokonać wyboru spośród wskazanych w komentowanym przepisie rozwiązań, a więc zdecydować, czy będą realizować te zadania siłami własnego pracownika, czy też osoby z zewnątrz.

⁴³ P. Fajgielski, *Komentarz do rozporządzenia...*, s. 420-423. Podobnie P. Kowalik, *Powołanie inspektora ochrony danych...*, s. 30, oraz M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie...*, s. 415.

⁴⁴ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 765, 772-775.

⁴⁵ *Wytyczne dotyczące inspektorów...*, s. 12-13.

⁴⁶ M. Zadrożny, *Inspektor ochrony danych (IOD)...*, s. 120.

⁴⁷ R. Szalkowski, *Data protection officer...*, s. 123-125. Podobnie M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie...*, s. 415.

Jednocześnie w pracy zespołowej można połączyć indywidualne atuty i umiejętności tak, aby zapewnić wydajniejszą obsługę swoich klientów.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ INSPEKTORA OCHRONY DANYCH

Warto zwrócić uwagę na ostatnie zdanie przytoczonego wyżej art. 38 ust. 3 RODO. Zgodnie z jego treścią inspektor nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności, ani w żaden inny sposób ukarany w związku z wypełnianiem zadań, z zastrzeżeniem że zadania te realizowane są zgodnie z umową oraz przepisami powszechnie obowiązującego prawa. Wnioskiem płynącym z powyższych rozważań jest stwierdzenie, że IOD może być narażony na odpowiedzialność względem administratora danych czy podmiotu przetwarzającego. Rozważenia wymaga, w jakim zakresie strony mogą kształtować łączący je stosunek prawny i tym samym wpływać na zakres odpowiedzialności IOD⁴⁸. Patrząc z punktu widzenia samego inspektora, byłby on zainteresowany, na jakiej podstawie może odpowiadać i co mu ewentualnie grozi za niewykonanie swoich zadań. Można rozpatrywać to w czterech kategoriach odpowiedzialności – chodzi tu o odpowiedzialność administracyjną, karną, cywilną i pracowniczą.

Odpowiedzialność administracyjna to przede wszystkim administracyjne kary pieniężne określone w przepisach⁴⁹. Ogólne rozporządzenie przewiduje kary pieniężne za brak realizacji przepisów, ale są one nakładane na administratora danych (podmiot przetwarzający) w przypadku naruszenia przez niego obowiązków wynikających z RODO⁵⁰. Wśród wymienionych podmiotów, podlegającym w trybie administracyjnym karom, inspektora nie ma⁵¹.

Odpowiedzialność karna to odpowiedzialność na podstawie przepisów karnych – dotyczy ograniczenia bądź pozbawienia wolności, ewentualnie jakiejś kary grzywny. Przepisy ogólnego rozporządzenia nie przewidują żadnych sankcji karnych za naruszenie przepisów, jednak dają możliwość państwowym członkowskim, aby w swoich aktach prawnych ustanowiły takowe sankcje, a także sankcje za naruszenie przepisów krajowych. Mimo nieobligatoryjności nie znajdziemy również w przepisach naszej nowej ustawy o ochronie danych osobowych takiego przepisu karnego, który wiązałby się z jakąś odpowiedzialnością samego inspektora z tytułu wykonywania przez niego zadań⁵². Owszem, jest jeden przepis w nowej ustawie o ochronie da-

⁴⁸ G. Wanio, S. Tyniec, *Pozycja i odpowiedzialność...*, s. 29.

⁴⁹ M. Sakowska-Baryła (red.), *Ogólne rozporządzenie...*, s. 416. Podobnie P. Litwiński (red.), *Rozporządzenie UE w sprawie...*, s. 589.

⁵⁰ M. Zadrożny, *Warunki nakładania przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych administracyjnych kar pieniężnych i przepisy karne*, [w:] M. Zadrożny, A. Dmochowska, *Unijna reforma ochrony danych osobowych. RODO w praktyce z uwzględnieniem: wytycznych GR Art. 29, ustawy o ochronie danych osobowych z 2018 r.*, Warszawa 2018, Legalis.

⁵¹ E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 807-809. Podobnie P. Fajgielski, *Ogólne rozporządzenie o ochronie...*, s. 442.

⁵² G. Wanio, S. Tyniec, *Pozycja i odpowiedzialność...*, s. 24.

nych, który mówi o karze za utrudnianie przeprowadzenia kontroli. To utrudnianie, o którym mowa w art. 108, może być spowodowane przez jakieś działania inspektora, lecz nie jest to tylko kara, która może być nałożona tylko i wyłącznie na inspektora⁵³. Zgodnie z treścią przywołanego artykułu przestępstwo utrudniania kontroli jest przestępstwem powszechnym i może być popełnione tylko umyślnie przez każdą osobę, na której ciążyą obowiązki związane z kontrolą⁵⁴.

Jeśli chodzi o odpowiedzialność cywilną i pracowniczą, zależy ona od tego, jakiego typu jest relacja. Jeżeli mamy do czynienia z umową cywilnoprawną, będzie to odpowiedzialność na zasadach ogólnych. W jaki sposób będzie wyglądała odpowiedzialność inspektora, uzależnione jest od zapisów umownych. Może to być odpowiedzialność z tytułu zastrzeżonych w umowie kar umownych lub odpowiedzialność kontraktowa za szkody wyrządzone z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy, albo też deliktowa – z tytułu czynu niedozwolonego. Tutaj już trzeba odesłać do ewentualnej umowy. Aby można w ogóle mówić o odpowiedzialności inspektora wobec administratora danych, muszą być spełnione trzy przesłanki, tj. wystąpi szkoda w majątku procesora, szkoda ta zostanie spowodowana niewykonywaniem lub nienależytym wykonywaniem obowiązków przez inspektora, oraz zaistnieje związek przyczynowo-skutkowy między wskazanymi powyżej przesłankami. Zatem nie każde zawinione działanie bądź zaniedbanie po stronie inspektora będzie kwalifikowane jako przyczyna szkody. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że to na administrato-rze danych, względnie na podmiocie przetwarzającym dane spoczywa ciężar udowodnienia powstania łącznie wszystkich przesłanek⁵⁵. Teoretycznie postanowienia umowy cywilnoprawnej pomiędzy administratorem danych a inspektorem mogą przewidywać obowiązek zapłaty na rzecz administratora danych równowartości wypłaconego odszkodowania lub zadośćuczynienia. Zakres odpowiedzialności IOD wynikający z przepisów Kodeksu cywilnego jest szeroki. Umowa o świadczenie usług może modyfikować dobrowolnie reguły odpowiedzialności cywilnej. Ponadto inspektor wykonujący swoje zadania na podstawie umowy o świadczenie usług będzie odpowiadał za niedochowanie należytej staranności. W rozumieniu kodeksu cywilnego od osób trudniących się zawodowo usługami wymagany jest pewien wzorzec postępowania. Mowa tu o wyższej staranności aniżeli w przypadku osób wykonujących działania niemające charakteru zawodowego⁵⁶. Zwrócić należy również uwagę, że w przypadku ustalenia w umowie,

⁵³ A. Błachnio-Parzych, *Przepisy karne w ustawie z 10.5.2018 r. o ochronie danych osobowych*, „Monitor Prawniczy” 2018, nr 22 (suplement), s. 19-22. Podobnie A. Dmochowska, A. Piotrowska, *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 164-167; M. Marcinkowski (red.), *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018, LEX.

⁵⁴ K. Witkowska, *Data protection officer...*, s. 240-242. Podobnie E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie...*, s. 811.

⁵⁵ K. Pietrzykowski, *Kodeks cywilny*, tom I: *Komentarz do art. 1-449(10)*, Warszawa 2018 Legalis. Podobnie E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis.

⁵⁶ M. Gutowski (red.), *Kodeks cywilny*, tom II: *Komentarz do art. 353-626*, Warszawa 2019, Legalis. Podobnie E. Gniewek, P. Machnikowski, *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis.

że inspektor będzie odpowiedzialny za szkodę powstałą w majątku administratora lub podmiotu przetwarzającego, będzie on zobowiązany do zapłaty odszkodowania nawet w wysokości równej nałożonej na podmiot odpowiedzialny za przetwarzanie danych kary finansowej. Nie istnieje bowiem żadne kodeksowe ograniczenie co do wysokości odszkodowania, co oznacza, że inspektor będzie zobligowany do zapłaty odszkodowania w kwocie rzeczywistej *damnum emergens* i *lucrum cessans*⁵⁷.

W odniesieniu do odpowiedzialności pracowniczej, czyli gdy inspektor jest pracownikiem, mówimy przede wszystkim o odpowiedzialności natury porządkowej, z zastrzeżeniem że te zadania, które inspektor ma wykonywać, są opisane gdzieś w jakichś procedurach, instrukcjach itd., które stanowią element całego procesu wykonywania pracy w firmie. Nieprzestrzeganie tego może się wiązać z nałożeniem kary porządkowej w postaci upomnienia lub nagany. Teoretycznie może być jeszcze tak, że działanie inspektora może spowodować jakąś szkodę o charakterze materialnym. Według zasad określonych w przepisach działu piątego, rozdziału pierwszego Kodeksu pracy pracownik, który wskutek niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę, ponosi odpowiedzialność materialną⁵⁸. Przesłankami odpowiedzialności pracownika na zasadach ogólnych są: naruszenie obowiązków pracowniczych, wina pracownika, wyrządzenie szkody pracodawcy oraz związek przyczynowy między zawinionym naruszeniem obowiązków pracowniczych a szkodą⁵⁹. Teoretycznie więc można wyobrazić sobie odpowiedzialność materialną w zależności od tego, czy mamy do czynienia z winą umyślną czy nieumyślną. W związku z tym różnie kształtuje się wysokość tej odpowiedzialności. Pracownik, który wyrządził pracodawcy szkodę wskutek nieumyślnego niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków, ponosi odpowiedzialność w ograniczonej wysokości – do kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia przysługującego mu w dniu wyrządzenia szkody. Jeżeli jednak umyślnie wyrządził szkodę, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości, wyrównując pracodawcy nie tylko rzeczywistą stratę, ale i utracone przez niego korzyści⁶⁰. Rozważając kwestię odpowiedzialności inspektora na gruncie stosunku pracy, wskazać należy, że zgodnie z przepisami prawa pracy czy prawa karnego, analogicznie jak w przypadku każdego pracownika, inspektor może zostać odwołany z przyczyn innych niż wykonywanie swoich zadań, np. molestowanie, ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych, kradzież⁶¹.

⁵⁷ M. Fras, M. Habdas (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, tom III: *Zobowiązania. Część ogólna* (art. 353-534), Warszawa 2018, LEX. Podobnie J. Gudowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, tom III: *Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2018, LEX.

⁵⁸ Dz.U. z 2018 r., poz. 917.

⁵⁹ M. Fras, M. Habdas (red.), *Kodeks cywilny...*, LEX. Podobnie J. Gudowski (red.), *Kodeks cywilny...*, LEX.

⁶⁰ K.W. Baran (red.), *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, LEX. Podobnie A.M. Świątkowski, *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis oraz A. Sobczyk (red.), *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis.

⁶¹ G. Wanio, S. Tynieć, *Pozycja i odpowiedzialność...*, s. 25-26.

PODSUMOWANIE

Wprowadzenie przez prawodawcę unijnego funkcji inspektora ochrony danych osobowych miało na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w trakcie procesu przetwarzania danych osobowych. Regulacja statusu i zadań inspektora ochrony danych osobowych określona w ogólnym rozporządzeniu ma jednak charakter ogólny i nieodokreślony. W związku z tym pojawiło się wiele wątpliwości interpretacyjnych dotyczących trudności w określeniu jaką rolę w strukturze organizacyjnej administratora danych (podmiotu przetwarzającego) należy przyznać takiemu ekspertowi. Nowe przepisy o ochronie danych zobowiązały szersze grono administratorów danych do wyznaczenia odpowiedniej osoby na stanowisko inspektora. Dlatego też warto przeanalizować, jakie relacje muszą łączyć administratora danych z osobą, która pełni funkcję IOD, oraz jakie następstwa wiążą się z odpowiednimi rozwiązaniami. Decyzję w zakresie wyboru inspektora między wskazanymi w art. 37 ust. 6 rozporządzenia formami współpracy prawodawca unijny pozostawił stronom. Każde z zaprezentowanych w artykule rozwiązań ma swoje mocne i słabe strony. Każda organizacja powinna dokonać indywidualnej analizy swoich potrzeb i możliwości. Wiele tak naprawdę zależy od charakteru działalności, wielkości podmiotu przetwarzającego dane oraz możliwości finansowych. Niezależnie od wybranego sposobu realizacji wymogów wynikających z RODO najważniejsze jest, aby zadania inspektora pełniła osoba lub zespół godny zaufania. W tym kontekście należy podkreślić, że znalezienie osoby bądź firmy, które posiadają łącznie kompetencje prawnicze i technologiczne, jest bardzo trudne.

Ogólne rozporządzenie o ochronie danych nie precyzuje również, jaką odpowiedzialność poniesie inspektor w sytuacji, gdy nienależycie wykonuje on swoje obowiązki. Z uwagi na brak regulacji w tym zakresie należy uznać, że strony powinny samodzielnie ukształtować zakres odpowiedzialności IOD względem administratora lub podmiotu przetwarzającego, z uwzględnieniem przepisów powszechnie obowiązującego prawa i przepisów unijnych.

Bibliografia

Literatura:

Baran K.W. (red.), *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, LEX.

Bielak-Jomaa E., Lubasz D. (red.), *RODO. Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Komentarz*, Warszawa 2017.

Błachnio-Parzych A., *Przepisy karne w ustawie z 10.5.2018 r. o ochronie danych osobowych*, „Monitor Prawniczy” 2018, nr 22 (suplement).

Chodorowski M., *Nowe prawa i obowiązki administratorów bezpieczeństwa informacji (inspektorów ochrony danych) w świetle najnowszych opinii wydanych przez Grupę Roboczą Art.*

29, [w:] M. Kawecki, T. Osiej, *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2017.

Dmochowska A., Piotrowska A., *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

Fajgielski P., *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

Fras M., Habdas M. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, tom III: *Zobowiązania. Część ogólna (art. 353-534)*, Warszawa 2018, LEX.

Gniewek E., Machnikowski P., *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2017, Legalis.

Gudowski J. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, tom III: *Zobowiązania. Część ogólna*, Warszawa 2018, LEX.

Gutowski M. (red.), *Kodeks cywilny*, tom II: *Komentarz do art. 353-626*, Warszawa 2019, Legalis.

Kowalik P., *Powołanie inspektora ochrony danych – schemat postępowania*, IAP 2018, nr 2.

Litwiński P. (red.), *Rozporządzenie UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych. Komentarz*, Warszawa 2017.

Marcinkowski M. (red.), *Ustawa o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

Młotkiewicz M., *IOD jako punkt kontaktowy*, ABI EXPERT nr 02/2018.

Osiej T., *Nowe podejście do administratorów bezpieczeństwa informacji wynikające z RODO*, IAP 2018, nr 1.

Pietrzykowski K., *Kodeks cywilny*, tom I: *Komentarz do art. 1-449(10)*, Warszawa 2018, Legalis.

Sakowska-Baryła M. (red.), *Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych. Komentarz*, Warszawa 2018.

Sibiga G., Syska K., *Działania organizacyjne i informacyjnej związane z wyznaczeniem funkcji inspektora ochrony danych*, „Monitor Prawniczy” 2017, nr 20 (suplement).

Sobczyk A. (red.), *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis.

Szałkowski R., *Data protection officer in the light of the provisions of the General Data Protection Regulation (GDPR)*, IUSNOVUM 2018, nr 4.

Syska K., *Administrator bezpieczeństwa informacji a inspektor ochrony danych – porównanie przesłanek powołania, statusu i zadań*, „Monitor Prawniczy” 2016, nr 20 (suplement).

Światkowski A.M., *Kodeks pracy. Komentarz*, Warszawa 2018, Legalis.

Trajfacki M., *Funkcja IOD w świetle nowych przepisów o ochronie danych – wyzwanie czy ułatwienie dla przedsiębiorcy*, [w:] M. Kołodziej (red.), *VADEMECUM ABI. Część II – Przygotowanie do roli Inspektora Ochrony Danych*, Warszawa 2017.

Wanio G., Tyniec S., *Pozycja i odpowiedzialność Inspektora Ochrony Danych w kontekście stosunku prawnego łączącego go z administratorem danych osobowych lub podmiotem przetwarzającym*, [w:] M. Kołodziej (red.) *VADEMECUM ABI. Część II – Przygotowanie do roli Inspektora Ochrony Danych*, Warszawa 2017.

Witkowska K., *Data protection officer, czyli inspektor ochrony danych w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych*, [w:] E. Bielak-Jomaa, D. Lubasz (red.), *Polska i europejska reforma ochrony danych osobowych*, Warszawa 2016.

Zadrożny M., *Inspektor ochrony danych (IOD) jako następcza ABI*, [w:] A. Dmochowska, M. Zadrożny, *Unijna reforma ochrony danych osobowych. Analiza zmian*, Warszawa 2016.

Zadrożny M., *Warunki nakładania przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych administracyjnych kar pieniężnych i przepisy karne*, [w:] M. Zadrożny, A. Dmochowska, *Unijna reforma ochrony danych osobowych. RODO w praktyce z uwzględnieniem: wytycznych GR Art. 29, ustawy o ochronie danych osobowych z 2018 r.*, Warszawa 2018.

Akty prawne:

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz.U. UE L 119.

Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) Official Journal of the European Union L 119/1.

Règlement (Ue) 2016/679 du Parlement Européen et du Conseil du 27 avril 2016 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données Journal officiel de l'Union européenne.

Verordnung (Eu) 2016/679 des Europäischen Parlaments und des Rates vom 27. April 2016 zum Schutz natürlicher Personen bei der Verarbeitung personenbezogener Daten, zum freien Datenverkehr und zur Aufhebung der Richtlinie 95/46/EG (Datenschutz-Grundverordnung) Amtsblatt der Europäischen Union L 199/1.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r., poz. 1025).

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r., poz. 917).

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1000).

Streszczenie: Wejście w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) istotnie zmieniło sytuację prawną administratorów bezpieczeństwa. Nowa instytucja to inspektor ochrony danych. Przepisy rozporządzenia nie tylko zmieniły nazwę, ale również wymagania wobec osoby, która będzie ją pełnił w organizacji. Głównym zadaniem inspektora jest zapewnienie fachowego wsparcia administratorom i podmiotom przetwarzającym oraz monitorowanie we współpracy z organami nadzorczymi przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych. Znaczenie funkcji inspektora zostało bardzo silnie zaakcentowane w motywie 97 preambuły rozporządzenia. Oznacza to, że inspektor ochrony danych jest osobą odpowiedzialną za działania na rzecz zgodnego z przepisa-

mi przetwarzania danych. Gwarancją niezależności inspektora jest jego właściwe umiejscowienie w strukturze organizacji administratora. W kwestii zatrudnienia inspektora ochrony danych pracodawca zostawił pracodawcom dużą dozę swobody. Pozyskanie specjalistów zajmujących się dbaniem o ochronę danych osobowych w firmie możliwe jest poprzez wybór kilku możliwości. Możemy mieć do czynienia z zatrudnieniem specjalisty stacjonarnie bądź zewnętrznego konsultanta. Ze względu na bardzo szerokie kompetencje inspektora ustawodawca przewidział również możliwość zlecenia zadań inspektora grupie osób lub działowi, bądź też zewnętrznej firmie.

Słowa kluczowe: inspektor ochrony danych, przetwarzanie danych, odpowiedzialność, administrator danych, podmiot przetwarzający

THE ROLE OF THE DATA PROTECTION OFFICER IN THE ORGANIZATION'S STRUCTURE

Summary: Entry into force of Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data and repealing Directive 95/46/ EC (General Data Protection Regulation) significantly changed the legal situation of information security administrators. The new institution is a data protection officer. The provisions of the regulation not only changed the name but also the requirements for the person who will perform it in the organization. The main task of the DPO is to provide expert support to the controller and the processor and to monitor compliance with the provisions on personal data protection in cooperation with the supervisory authorities. The importance of the DPO's function has been strongly emphasized in recital 97 of the preamble to the GDPR. This means that the data protection officer is the person responsible for acting in accordance with the data processing regulations. The independence of DPO is guaranteed by its correct placement in the structure of the controller's organization. As regards the employment of a DPO, the legislator left employers a large dose of freedom. Acquiring specialists dealing in the personal data protection in the company is possible by selecting several options. We can deal with the employment of a stationary specialist or an external consultant. Due to the very wide competence of the DPO, the legislator also provided for the possibility of commissioning the inspector's tasks to a group of people or a department or an external company.

Keywords: Data Protection Officer, data processing, liability, the controller, the processor